

ZPRÁVY A REFERÁTY

Konferencia československých psychologů v Smoleniciach

V dňoch 8.—10. novembra 1957 bola v Domove vedeckých pracovníkov v Smoleniciach psychologická konferencia, ktorú pripravila SAV v spolupráci s ČSAV. Na konferencii sa zišlo okolo sto psychologů, pedagůgov a pracovníkov príbuzných odborov z Československa, okrem toho traja zahraniční hostia: prof. G. D. Pirov z Katedry pedagogiky Sofijskej univerzity, prof. W. Straub z Psychologického ústavu Vysokej školy technickej v Drážďanoch a dr. B. Gádor-Donáthová z Ústavu detskej psychológie v Budapešti. Na konferencii sa zúčastnili aj zástupcovia niektorých ministerstiev a iných centrálnych úradov, organizácií a výskumných ústavov.

Konferenciu otvoril v dopoludňajších hodinách 8. novembra vedúci Psychologického laboratória SAV dr. M. Bažány; potom predniesli zahraniční hostia svoje pozdravné prejavy. Vlastné rokovanie konferencie sa začalo odpolednia hlavným referátom prof. J. Doležala o zásadách a možnostiach využitia psychologických poznatkov v socialistickej spoločenskej praxi. V úvode zhodnotil referent súčasný stav využívania psychologických poznatkov v praxi u nás; v ďalšom hovoril o vzťahu teórie a vedy v praxi vôbec, o pojme praxe a jej jednotlivých oblastiach. Podstatná časť referátu bola venovaná

otázkam procesu aplikácie psychologických poznatkov a skúseností na rôznych úsekoch praxe, najmä spoločenskej.

Rokovanie konferencie prebiehalo potom v troch komisiách: pre psychológiu práce, pre pedagogickú psychológiu a pre klinickú psychológiu. Zasadnutiam jednotlivých komisií, predsedali: prof. J. Doležal (Katedra psychológie KU, Praha) v Komisii pre psychológiu práce, prof. V. Chmelář (Psychologický ústav brnenskej univerzity) v Komisii pre pedagogickú psychológiu a doc. R. Konečný (Psychiatrická liečebňa Brno) v Komisii pre klinickú psychológiu.

Hlavným referentom v Komisii pre psychológiu práce bol prof. Doležal. Vo svojom referáte sa zaoberal zásadami aplikácie psychologických poznatkov v oblasti priemyselnej výroby, rozborom vývojových momentov využitia psychologických poznatkov v priemyselnej výrobe a otázkou zamerania snáh o toto využitie. V závere vytýčil konkrétne úlohy psychologův v priemyselných závodoch v socialistickej výrobe a perspektívy ďalšieho vývoja. Prvým koreferentom bol inž. J. Havlíček z Ministerstva školstva a kultúry, ktorý hovoril o organizácii a metódach výcviku pracovného dorastu v strediskách pracujúceho dorastu, v štátnych pracovných zálohách a v závodných

učňovských školách. Dr. J. Doležal z Katedry pedagogiky KU (Praha) sa v druhom koreferáte zaoberal otázkami vedecky podloženého výberu poslucháčov na vysoké školy. Zdôraznil, že vedecky podložený výber nemožno oddeliť od systematickej výchovy k voľbe povolania a štúdia. Problematikou poradenstva pri voľbe povolania sa zaoberal aj dr. Koščo z Katedry psychológie KU v Bratislave. Psychológii kádrovej práce venoval svoj koreferát dr. J. Kučera (z Úradu predsedníctva vlády, Praha). Koreferent poukázal na nebezpečný prakticismus a empirizmus v týchto otázkach a na potrebu pristupovania ku kádrovej práci na vyššej, vedeckej úrovni. Dr. Daniel zo SAV hovoril o psychologických aspektoch úpravy pracoviska, najmä v súvislosti s automatizáciou a mechanizáciou.

V diskusii sa hovorilo najmä o pracovnej náplni psychológa v továrni, o zásadách použitia psychológie v železničnej doprave, o niektorých úlohách a aspektoch aplikácie psychológie v úrazovej zábrane, o problémoch osobných vzťahov medzi majstrami a robotníkmi a ich odraze na produktivitu práce atď.

Hlavným referentom v Komisii pre pedagogickú psychológiu bol prof. J u r o v s k ý z Filozofickej fakulty UK, Bratislava. Vo svojom referáte nazvanom *Úloha psychológa v peda-*

gogickej praxi, sa zaoberal významom psychológie ako pomocnej vedy pedagogiky a potrebou zavedenia zamestnania odborného pedagogického psychológa. Činnosť pedagogického psychológa by podľa názoru referenta mala pozostávať jednak z riešenia výskumných a študijných úloh, jednak z riešenia úloh praktických a výchovných. Vzhľadom na súčasnú situáciu navrhol prof. Jurovský zriadenie nových výskumných ústavov, ktoré by mali za úlohu výskum špeciálnych problémov (výchovy v jasliach, v predškolskej, v mládežníckych organizáciách a pod.). Zdôraznil potrebu zamestnávať pedagogického psychológa i v rámci výchovných a školských zariadení.

Prvý koreferát predniesol prof. Linhart z Výskumného ústavu pedagogického v Prahe o metodologických otázkach ďalšieho rozvoja pedagogickej psychológie. Poukázal na nebezpečenstvo, ktoré pre pedagogickú psychológiu znamená empirizmus a vyzdvihol základný význam experimentu v tejto oblasti.

Dr. Mészárosová z bratislavského Ústavu hygieny hovorila v druhom koreferáte o úlohách psychológa vo výchovnej práci detských jasiel.

Ďalší koreferát podal dr. J i r á n e k z Výskumného ústavu pedagogického v Prahe na tému *Pedagogicko-psychologické problémy vo vyučovacej praxi*. Zdôraznil naliehavú potrebu zvýšiť požiadavky na psychologické vzdelanie učiteľov.

O problémoch psychologického vzdelávania učiteľov potom podrobne referoval doc. Pardel z Vysokej školy pedagogickej v Bratislave.

Prof. Vajcík (VŠP Bratislava) venoval svoj koreferát hlavným požiadavkám pedagogiky na psychológiu.

Posledný koreferát v Komisii pre pedagogickú psychológiu predniesol dr. Katriak z Osvetového ústredia v Bratislave o psychologických problémoch v osvetovej práci. Navrhol konkrétne spôsoby pomoci psychológie na jednotlivých úsekoch osvetovej práce.

Diskusia v Komisii pre pedagogickú psychológiu bola bohatá; príspevky sa týkali jednak všeobecných otázok o náplni a organizácii psychologickej práce na jednotlivých úsekoch pedagogickej psychológie, jednak boli venované konkrétnym výsledkom prác a výskumov z oblasti pedagogickej psychológie.

Úvodný referát v Komisii pre klinickú psychológiu podal doc. Konečný. Jeho referát sa zaoberal úlohami a problémami klinickej psychológie. Referent zdôraznil, že klinická psychológia môže byť pomocníkom klinickej medicíny vo všetkých jej oblastiach. Kriticky rozobral a zhodnotil metódy klinickej psychológie, jej doterajší vývin a prácu v Československu a ďalšie perspektívy.

Dr. Srnec z Psychiatrickej kliniky v Prahe predniesol prvý koreferát, venovaný metodologickým problémom klinickej psychológie.

O duševnej hygiene a úlohách psychológa v tejto oblasti referoval potom prof. Chmelař, ktorý poukázal

na potrebu a dôležitosť tejto stránky starostlivosti o zdravie pracujúcich v socialistickej spoločnosti, navrhol zriadenie vhodných inštitúcií a načrtol náplň práce psychológa v týchto inštitúciách.

V nasledujúcom koreferáte dr. Ličko z Detskej kliniky v Bratislave hovoril o problémoch práce klinického psychológa v pediatrických zariadeniach; zaoberal sa príspevkami klinického psychológa v diagnostike i v terapii, možnosťami výskumnej a pedagogickej práce a niektorými problémami vzťahu pediatrov a psychológov.

Problematiku psychoterapie v klinickej praxi podrobne rozobral dr. Török z Psychiatrickej liečebne vo Veľkých Levároch. Rozviedol zásadné požiadavky, ktoré sa v dnešnej psychiatrii kladú na prácu psychológa.

V diskusných príspevkoch sa objasňovali a prediskutúvali problémy náplne psychologickej práce a možnosť uplatnenia psychológov v zdravotníctve vôbec, problémy vzťahov psychológov a psychiatrov, možnosti psychologickej diagnostiky a pod. Diskutovalo sa ďalej o úlohe psychológa pri zaradovaní detí do osobitných škôl, o práci psychológa na ortopédii, v tuberkulózne liečebni, na gastroenterologickej klinike, o možnostiach psychologickej expertízy v súdnom, o novej metodike sledovania stavu vyššej nervovej činnosti u duševne chorých atď.

* * *

Na konferencii prijali rezolúciu, v ktorej sa formulovali jednotlivé uznesenia a konkrétne návrhy, ktoré majú prispieť k urýchleniu dobudovania socializmu v našej vlasti, a to najmä na úseku výroby, výchovy a zdravotnej starostlivosti o človeka. V rezolúcii sa hovorí okrem iného toto: Za hlavnú súčasnú úlohu považujú československí psychológovia prispievať ku zvyšovaniu efektívnosti práce. Psychologické poznatky majú prispieť najmä k vhodnej úprave pracovného prostredia a pracovných nástrojov, k zlepšovaniu organizácie pracovného postupu a pracovných podmienok, čo znamená možnosť značného uľahčenia práce, zníženie telesnej i duševnej námahy, znížovanie únavy a zvyšovanie kvality i množstva výrobkov. Psychológia chce pomáhať pri rozvoji socialistickej foriem práce, pri organizovaní súťaženia a zvyšovaní iniciatívy pracujúcich. Psychológovia budú ďalej oboznamovať v prednáškach a seminároch vedúce kádre a pracujúcich s výsledkami psychologických výskumov a umožňovať všestranne ich využitie vo výrobe. V rezolúcii sa navrhuje, aby sa s psychológiou práce zoznamovali aj poslucháči vysokých škôl technického a ekonomického smeru. Československí psychológovia pokladajú za svoju významnú úlohu prispievať k zvýšeniu a skvalitneniu starostlivosti o pracujúce kádre v priemyselných a iných závodoch a k úprave rozvoja socialistickej vzťahov medzi pracujúcimi. Rezolúcia ďalej navrhuje čo najskôr začať so systematickým výskumom psychologických problémov na úseku

kádrovej práce. Okrem toho je potrebné zaoberať sa sústavným výskumom okolností, ktoré sú dôležité pre socialistickú pracovnú morálku, alebo ktoré ju narušujú. Veľa môže urobiť psychológia aj na úseku bezpečnosti práce.

V oblasti pedagogickej psychológie sa v rezolúcii zdôrazňuje mimoriadny význam výchovy pri budovaní socialistickej spoločnosti. Navrhuje sa, aby psychologickými úlohami pri socialistickej výchove mládeže bol poverovaný odborne vzdelaný špecialista — pedagogický psychológ, ktorého praktická činnosť by bola rázu diagnostického, terapeutického, poradenského, preventívneho a osvetového. Ďalej sa navrhuje zvýšiť úroveň psychologickej prípravy učiteľov; žiada sa, aby psychologické poznatky tvorili súčasť všeobecného vzdelania na našich školách; na úseku osvetu konštatuje rezolúcia potrebu venovať väčšiu pozornosť výskumu účinnosti osvetového pôsobenia na ľudí.

V oblasti klinickej psychológie navrhuje rezolúcia rozšíriť výhľadové plány o ďalšie oblasti klinickej medicíny a ďalšie zdravotnícke zariadenia, ďalej na oblasť duševnej hygieny, súdnu a pracovnú posudkovú službu. Rezolúcia poukazuje na potrebu zlepšenia materiálneho a technicko-organizačného vybavenia a zabezpečenia práce klinických psychológov a na potrebu zlepšovania foriem školenia a doškolenia.

* * *

Konferencia ukázala súčasnú psychologickú problematiku u nás v plnej šírke. Trojdňové rokovanie odhalilo rozsiahle možnosti aplikácie psychologických poznatkov skúseností a výskumov v najrôznejších oblastiach a úsekoch našej spoločenskej praxe. Konferencia znamenala vlastne prvú možnosť vzájomného stretnutia a výmeny názorov a skúseností československých psychológov v celoštátnom meradle. Dôležitým faktorom bola aj prítomnosť zástupcov niektorých ústredných úradov a organizácií, ktorí mali takto možnosť jednak zoznámiť sa s psychologickou problematikou, jednak uvážiť a naznačiť možnosti prispenia psychológie k riešeniu problémov na ich úsekoch.

Po stránke organizačnej bola konferencia veľmi dobre pripravená, čo sa prejavilo i pri značne zhustenom programe, v úspešnom priebehu a v plodnej a bohatej diskusii k jednotlivým referátom a koreferátom.

S. D o r n i ě

Konferencia energetikov na Slovensku

V dňoch 1. - 3. októbra 1957 bola v Dome vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach tradičná, v poradí už štvrtá, konferencia energetikov na Slovensku. Jej iniciátorom a usporiadateľom bolo Energetické laboratórium Slovenskej akadémie vied. Ústredným heslom konferencie bolo: